

RINGSJÖN

Riktlinjer för enskilda avlopp

Del 4 av Vattentjänstplan för Höors kommun 2026 - 2037

Mitt i Skåne

Innehållsförteckning

Inledning	3
Riktlinjer för enskilda avlopp i Höörs kommun	4
Inledning	4
Kommunens tillsynsansvar	4
Riktlinjer vid anläggning av enskilda avlopp i Höörs kommun	5

Antagen av kommunfullmäktige 2025-12-17

KSF-2023-00729

Inledning

Detta dokument är en del av vattentjänstplanen för Höors kommun och beskriver riktlinjer för tillsynsverksamhet gällande enskilda avlopp. För den kommunala verksamheten svarar Mittskåne Vatten medan det är Höors kommun som svarar för planering och tillsyn av enskild VA-försörjning.

Riktlinjer för enskilda avlopp i Höors kommun

Inledning

I områden där det inte finns kommunal VA-försörjning, och där kommunen inte har ansvar att anordna sådant, är det den enskilda fastighetsägarens ansvar att anordna en godkänd avloppsanläggning. Vattentjänstplanen ska dock innehålla en plan för hur en långsiktigt hållbar VA-försörjning ska kunna upprätthållas även i områden som inte ingår i kommunens verksamhetsområden.

Minskade utsläpp från enskilda avlopp är en viktig åtgärd i vattenförvaltningsarbetet som varje kommun är skyldig att genomföra. Målet med vattenförvaltningsarbetet är att kommunens vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och god kemisk status. Kommunen har genom sitt tillsynsarbete en skyldighet att verka för att god status uppnås i berörda vattenförekomster.

För att upprätthålla en långsiktigt hållbar VA-försörjning även i områden som inte omfattas av kommunens verksamhetsområden för VA, samt för att förbättra förutsättningarna för att uppnå god status på våra vattenförekomster har Höors kommun beslutat om riktlinjer som ska tillämpas vid anläggning av enskilda avloppsanläggningar.

Syftet med dessa riktlinjer är att fungera som verktyg och underlag för hur avloppsfrågorna ska hanteras i samband med nyexploatering samt vid förbättringar av redan befintliga avloppsanläggningar.

Riktlinjerna gäller för små avloppsanordningar, det vill säga anordningar som betjänar upp till 5 hushåll vilket antas motsvara 26 personekvivalenter (pe). Definitionen av en pe utgår från den föroreningsbelastning i form av BOD (syreförbrukande ämnen) som en person beräknas orsaka per dygn - motsvarande 70 g BOD₇/person och dygn.

Riktlinjerna i detta dokument ska ses som vägledande och beslut fattas i varje enskilt ärende.

Kommunens tillsynsansvar

I Höors kommun ansvarar tillstånds- och tillsynsnämnden för tillsyn av enskilda avloppsanläggningar i syfte att säkerställa att dessa lever upp till miljöbalkens grundläggande krav på godtagbar avloppsrening. Tillsynsansvaret innebär bl.a. att tillstånds- och tillsynsnämnden kontinuerligt inventerar och ställer krav på befintliga bristfälliga avloppsanläggningar. I Höors kommun finns i uppskattningsvis ca 2 800 enskilda avlopp, varav ca 1 500 av dessa är av äldre modell och sannolikt i behov av åtgärder. Krav på åtgärder ställs normalt efter tillsynsbesök (avloppsinvetering), men alla fastighetsägare har i egenskap av verksamhetsutövare en skyldighet att se till att deras avloppsanläggning lever upp till miljöbalkens krav på avloppsrening.

Inventering inom områden med hög skyddsnivå samt inom avrinningsområden för vattenförekomster med dålig status ska prioriteras i första hand. Kommunens övergripande mål är att uppnå en åtgärdsfakt på 5 % årligen, vilket motsvarar 125 avlopp. Tillstånds- och tillsynsnämndens tillsynsplan beskriver närmre hur nämnden arbetar i sin roll som tillsynsmyndighet. Tillsynsplanen är en plan för myndighetsutövning och ingår inte i föreliggande vattentjänstplan.

Riktlinjer vid anläggning av enskilda avlopp i Höörs kommun

Utsläpp av avloppsvatten räknas som en s.k. miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken. De krav som ställs vid anläggning av enskilt avlopp måste därför ha sin grund i vad lagstiftningen säger. Enskilda avlopp omfattas av flera olika lagar, förordningar och allmänna råd, bland annat;

- Miljöbalken
- Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17)

Miljöbalken (MB) är en ramlag, vilket innebär att mycket av den detaljerade regleringen finns i regeringsförordningar och myndighetsföreskrifter beslutade med stöd av miljöbalken. I balken finns regler som styr lokalisering och utsläppsbegränsningar vad gäller både stora och små avloppsanläggningar, men också regler om tillståndsplikt och skydd av vattentäkter. Här finns även bestämmelser som syftar till att skapa god hushållning med naturresurser.

I förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anges bl.a. att det är förbjudet att släppa ut avloppsvatten som inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Allmänna råd (HVMFS 2016:17) är Havs- och vattenmyndighetens tolkning av gällande lagstiftning och innehåller generella rekommendationer om tillämpning av lagar och regler. I dessa finns grundläggande krav på skyddsåtgärder och lokalisering vid anläggning av enskilda avlopp. Dessutom finns krav på hur en avloppsanordning ska utformas och vilken reningsgrad anläggningen ska klara av. Kraven på utformning gäller för samtliga avloppsanläggningar medan kraven på reningsgrad beror på vilken skyddsnivå som råder på fastigheten.

Skyddsnivå

En bedömning av vilken skyddsnivå som råder på fastigheten ska göras i varje enskilt fall, både beträffande miljöskydd och hälsoskydd. Enligt (HVMFS 2016:17) är det upp till nämnden i respektive kommun att bedöma vilka områden i kommunen som ska ha strängare reningskrav, dvs. hög skyddsnivå.

Ett område kan bedömas ha hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt och/eller ur miljöskyddssynpunkt. Kraven för normal skyddsnivå motsvarar minimikravet för rening från

en enskild avloppsanordning vilket innebär att alla anordningar måste uppnå minst dessa krav.

I tabellen nedan redogörs för de krav som gäller för respektive skyddsnivå enligt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17).

NORMAL SKYDDSNIVÅ	
Miljöskydd	Hälsoskydd
A. Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer. B. Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier används. C. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD7 eller BOD5), se avsnittet "Kommentar till biokemisk syreförbrukning", bilaga 2. D. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P). E. Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter. F. Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.	A. Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten. B. Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå god ekologisk status bör som utgångspunkt omfattas av hög skyddsnivå beträffande miljöskydd. Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt bör framförallt tillämpas för att skydda badvatten och vattentäkt.

HÖG SKYDDSNIVÅ	
Miljöskydd	Hälsoskydd
G. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P). H. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N).	C. Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Riktlinjer för när hög skyddsnivå för miljöskydd ska gälla i Höors kommun:

- Vid anläggning av infiltrerande avloppsanläggning inom 100 m från vattendrag som enligt vattendirektivet inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god ekologisk

status eller från andra vattendrag eller sjöar som inte omfattas av vattendirektivet och som är vattenförande året om eller har god status.

- Inom naturreservat och Natura 2000 områden.
- Inom kommunens vattenskyddsområden.
- Inom områden med sammanhållen bebyggelse (≥ 20 hus med max 300 meter mellan) utan kommunalt VA där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

Riktlinjer för när hög skyddsnivå för hälsoskydd ska gälla i Höors kommun:

- Vid anläggning av infiltrerande avloppsanläggningar inom 100 meter från enskild dricksvattentäkt.
- Inom kommunens vattenskyddsområde eller inom dricksvattenförekomst.
- Vid anläggning av infiltrerande avloppsanläggning inom 100 meter från badvatten.
- Vid utsläpp av avloppsvatten till recipient/ytvatten som kan påverka badvatten.
- Inom områden med sammanhållen bebyggelse (≥ 20 hus med max 300 meter mellan) utan kommunalt VA där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

Om geologiska förhållanden leder till att förorenat vatten sprids kan särskilda bedömningar göras och medföra förbud om myndigheten anser att en skyddsnivå ska uppnås.

Inom områden med hög skyddsnivå ska endast avloppsanläggningar där prov kan tas på både ingående och utgående vatten godkännas.

I övriga områden gäller generellt normal skyddsnivå. Bedömningar om skyddsnivå ska dock göras i varje enskilt fall och kraven kan skärpas om det finns särskilda skyddsvärden i området som kan påverkas av avloppsutsläpp.

Stoppområden

Oavsett hur effektiv rening en avloppsanordning har finns det vissa platser där det ändå inte är lämpligt att inrätta en enskild avloppsanordning. Det kan till exempel gälla nära känsliga vattendrag, i områden med tätbebyggelse, inom framtida utbyggnadsområden eller där markförhållandena eller omgivningsförutsättningarna i övrigt inte är lämpliga för inrättande av enskilt avlopp.

I de fall WC-utsläpp ej kan godkännas kan andra avloppslösningar bli aktuella, exempelvis:

- WC med snålspolande toalett kopplad till slutna tank samt lokal rening av BDT-vatten (Bad-, Disk- och Tvättvatten).
- Torr toalettlösning samt lokal rening av BDT-vatten.
- Anordningar med slutna tank (Tillåts endast i specifika fall där omständigheterna kräver det med hänsyn till mängden vatten som behöver transporteras till reningsverk).

Tidsbegränsning av tillstånd

Vid behov kan tillstånd till enskilda avlopp tidsbegränsas i Höörs kommun. Till exempel om anläggningen är inom utbyggnadsområde för kommunalt VA, eller att den valda reningstekniken bedöms ha en begränsad livslängd. Den som brukar anläggningen kan behöva visa att anläggningen fortfarande uppfyller miljöbalkens krav innan nytt tillstånd kan ges. Om avloppet inte har anlagts inom avsedd tid så måste ny ansökan och prövning ske.